

'Emor – Leviticus 21:1 – 24:23

Aliyah 1 – Leviticus 21:1 – 21:15

In dit gedeelte horen we dat de **priesters** niet bij bepaalde **begravenissen** aanwezig mogen zijn. De priesters mogen alleen de begravenissen bijwonen van de meest nabije familieleden. De hogepriester mag zelfs dat niet. Dit lijkt een hard en vreemd verbod, maar als we er nauwkeuriger naar kijken, dan verandert dat beeld wel. Het gaat hier namelijk niet zozeer over de dood, als wel over het eeuwige leven.

In *parshat Acharee Mot* zagen we dat de Grote Verzoendag het hart van de Torah is. De hogepriester gaat daar het Heilige der Heilige, de binnenkamer van God, binnen. Het bijzondere is dat de *parshah* over de Grote Verzoendag omgeven wordt door twee *parshot*, die te maken hebben met **dood en leven**. Voor de Grote Verzoendag troffen we namelijk *parshat Metsora'* aan. Dit ging over de melaatse, die als levende dode kon worden beschouwd. De melaatse was lichamelijk nog wel levend, maar geestelijk gezien dood. En na de Grote Verzoendag treffen we *parshat 'Emor* aan. Deze *parshah* gaat over de priesters, die juist het geestelijke leven representeren, te midden van mensen die lichamelijk komen te overlijden.

Zo zien we dat *parshat Metsora'* over de geestelijke of **eeuwige dood** gaat, al is het lichaam nog levend. En dat *parshat 'Emor* over het geestelijke of **eeuwige leven** gaat, al is het lichaam al dood...

Waarom mogen de priesters niet bij bepaalde begravenissen aanwezig zijn? Dit heeft ermee te maken dat zij als engelen in de tabernakel zijn. Zij betreden een stukje hemel op aarde, daarmee gaan zij het **onsterfelijke domein** binnen. Engelen leven eeuwig in de hemel en kunnen niet sterven. Zij hebben immers geen materieel lichaam, zoals de mensen. Wat nog een belangrijker punt is: bij het binnengaan van de tabernakel, betreden de priesters het domein van God, de Bron van alle leven. Voor zijn aangezicht kan geen dood blijven bestaan. Hij is de Bron van het eeuwige leven.

Daarom mochten priesters eigenlijk niet in aanraking komen met dode personen. Op het moment dat men een dode aanraakte, werd men namelijk voor een tijdje onrein. Dan kon men het Heiligdom niet binnengaan, totdat men weer gereinigd was. Ook kon men in deze periode dus geen priestertaken voor God verrichten. Dit alles liet zien dat **de dood niet bij het leven hoorde**. De dood mocht niet met de God van het leven geassocieerd worden.

Nu gingen de priesters het Heiligdom in en uit. Zij hadden priesterdienst in bepaalde periodes en in andere periodes niet. Zo gingen zij als het ware **heen en weer** tussen het hemelse en aardse domein, tussen het onsterfelijke en sterfelijke domein. Daarom was het hen nog wel toegestaan de **meest nabije familieleden** te begraven. Maar in het geval van de **Hogepriester** was dit een ander verhaal. Volgens vers 12 verlaat hij het Heiligdom niet. Hij is **altijd in dienst**. De hogepriester is de permanente vertegenwoordiger en

voorbidder voor de mensen in de hemel. Hiermee behoort de hogepriester meer toe aan het onsterfelijke, hemelse domein dan het sterfelijke, aardse domein. Zelfs als familieleden komen te overlijden, dan moet hij de begrafenis aan anderen overlaten. Hij zelf staat in dienst van de God van het leven.

Opvallend is trouwens dat, in verband met overlijden, de meest nabije familieleden allemaal genoemd worden, behalve de **vrouwen** van de priesters. Zo worden de vader en de moeder, de broers en de zussen en de zonen en de dochters genoemd, maar de partners van de priesters niet. In ander verband worden de vrouwen van de priesters hier echter wel genoemd, namelijk bij de **verboden huwelijksrelaties**. De priesters mogen namelijk niet iedere willekeurige vrouw trouwen.

Er staat in dit gedeelte dus niet expliciet vermeld of priesters hun vrouw wel mogen begraven. Nu lijkt me dat in het geval van gewone priesters wel een voor de hand liggende conclusie. Als ze hun broer of zus mogen begraven, **hoeveel te meer** hun eigen partner, die één vlees met hen geworden is. Maar in het geval van de hogepriester ligt de vraag lastiger. Hij mag zijn meest nabije familieleden namelijk niet begraven, maar mag hij zijn vrouw dan wel begraven?

Persoonlijk denk ik van wel. Ik denk dat de vrouw voor de priester namelijk van heel **andere orde** is, dan de andere familieleden. Over geen van de familieleden heeft Gods Woord gezegd dat de mens daarmee tot één vlees zou worden. Sterker nog, seksuele relaties met familieleden zijn ten strengste verboden.¹ Een man zal zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten en zij zullen tot één vlees zijn.² Hij verlaat zijn oorspronkelijke familie, inclusief broers en zussen en gaat zelf een nieuwe familie vormen. En zijn eigen zonen en dochters zullen hem ook op hun tijd weer verlaten en zelf gezinnen vormen. Zo worden alle familiebanden ooit 'doorgesneden', behalve die tussen man en vrouw.

Dit betekent dat **man en vrouw totaal één** zijn geworden. Als de hogepriester in het Heiligdom binnengaat, neemt hij als het ware ook zijn vrouw met zich mee naar binnen. En als zijn vrouw komt te overlijden, komt hij eigenlijk zelf ook te overlijden. Hoewel de hogepriester zich voor het grootste gedeelte van zijn leven in het onsterfelijke domein van God beweegt, blijft hij zelf een sterfelijk mens, die eenmaal zal komen te overlijden. Ik vermoed dat het zo **vanzelfsprekend** was dat de priesters hun eigen vrouw zouden begraven, dat dit hier niet expliciet benoemd wordt.³

Hiervoor pleiten ook de **streng selectieregels** met wie de priesters mochten trouwen. De priesters mochten geen prostituee, gescheiden vrouw of ontheiligde vrouw trouwen. Bij de hogepriester staat nog extra vermeld dat hij ook geen weduwe mocht trouwen. Zijn vrouw moest een maagd zijn bij het huwelijk. Waarom zulke strenge regels? Wel, omdat

¹ Leviticus 18.

² Genesis 2:24.

³ Stel dat het de priesters expliciet was toegestaan om hun vrouw ook te begraven, dan had de partner in dezelfde categorie als de vader en moeder etc. gevallen. Vers 11 lijkt deze hele genoemde categorie voor de hogepriester om te draaien, dus in dat geval zou de logische conclusie geweest zijn, dat de hogepriester zijn vrouw niet mag begraven.

man en vrouw één vlees worden. Waar de priester dient, **dient ook zijn vrouw**. Overspel, scheidingen en ontheiliging horen niet in Gods hemelsfeer thuis.

Hogepriesters mochten ook geen **weduwen** trouwen. Hier vinden we weer hetzelfde verschil tussen de gewone priester en de hogepriester, als dat we al eerder zagen. De gewone priesters gaan in en uit bij het Heiligdom, daarom mogen ze tot op zekere hoogte in de sterfelijke sfeer van de aarde verkeren. Een weduwe is als het ware al een keer gestorven, toen haar partner overleed. Als een priester haar nu trouwt, raakt hij in zekere mate verbonden met de overleden partner en daarmee met **de dood**. De hogepriester verkeerde echter onophoudelijk in de hemelsfeer van het eeuwige leven. In zijn huwelijk mocht de dood daarom geen plaats hebben.

Dit alles kan heel **hard overkomen**, alsof God niets te maken wil hebben met rouwende mensen of gescheiden mensen of mensen die een seksuele misstap hebben begaan. Maar dat is niet het geval. Op andere plekken in de Bijbel lezen we dat God deze mensen heel graag bij zich wil hebben. We lezen bijvoorbeeld over **David** die zich aan Bathseba vergreep. Toch wordt hij een man naar Gods hart genoemd. We lezen over **Hosea**, die van God een hoer moet trouwen. Hierin is hij een profetisch beeld van hoe God met zijn volk Israël wil omgaan. We lezen ook dat God treurende en **rouwende mensen** juist weer vreugde wil geven!

Maar in ons tekstgedeelte gaat het om Gods volkomen en heilige hemelsfeer. De Tabernakel was het **ideaal** van hoe de schepping zou moeten zijn. En meer dan dat, want de Tabernakel is boven alles ook een **proclamatie** van het volkomen en heilige leven, wat God wil geven. Zolang de tabernakeldienst goed functioneerde, bracht ze deze zegen ook daadwerkelijk de wereld binnen. Ze zorgde ervoor dat het leven over de dood ging triomferen. Ze zorgde ervoor dat de juiste partners elkaar vonden en niet meer van elkaar gescheiden zouden raken. Ze bracht het hemelleven op aarde teweeg. Daarom was het van het grootste belang dat er **geen imperfectie** de tabernakel binnen zou komen. Dat zou kortsluiting geven, omdat de bron van het goede leven dan bezoedeld zou raken.

Toen **Yeshua** hier op aarde rondwandelde, deed Hij ook eens een krasse uitspraak over het begraven van de doden. Eén van zijn leerlingen wilde Hem wel volgen, maar vroeg: 'Heer, sta mij toe dat ik eerst wegga en mijn vader begraaf.' Maar Yeshua zei tegen hem: '**Volg Mij en laat de doden hun doden begraven.**'⁴ Dit lijkt een heel harde uitspraak. Gaf Yeshua dan totaal niet om rouwende mensen of om het begraven van mensen?

Deze conclusie zou echter in strijd zijn met de hele bediening van Yeshua. Hij kwam om zijn leven op te offeren om dode mensen nieuw leven te kunnen geven. Als er iemand **bewogen** was met verdrietige en rouwende mensen, was het Yeshua wel. Zelf heeft Hij ook gerouwd bij het graf van Lazarus, ook al wekte Hij hem meteen daarna op uit de dood...⁵ Hier ging het om een andere zaak: de vraagsteller wilde het volgen van Yeshua **uitstellen**, met gebruikmaking van de plicht om de ouders te begraven.

⁴ Matth. 8:21-22.

⁵ Johannes 11.

Waarschijnlijk ging het hier ook niet om een overlijden, wat al plaats had gevonden. Het zou heel goed kunnen dat de vraagsteller tot aan de dood van zijn vader, onder diens vleugels en gezag wilde verkeren. Pas als hij zijn vader had begraven, zou hij zelf keuzes gaan maken in het leven. Daarop zegt Yeshua: 'laat de doden hun doden begraven.' Oftewel, er zullen genoeg dorpelingen zijn om je vader te begraven, tegen de tijd dat hij overlijdt.⁶ Laat je daardoor niet tegenhouden om Mij te volgen!

Allereerst gaat dit dus over de **radicaliteit in het volgen** van Yeshua. Dat kun je niet half doen en dat kun je ook niet uitstellen. Je gaat voor de volle honderd procent achter Hem aan of niet. Voor die keuze stelt Yeshua zijn leerlingen.

Maar daarnaast gaat het ook over zijn missie om mensen van de **geestelijke dood** te redden. Want waarom noemt Yeshua de dorpelingen ook 'doden'? Hoe kunnen doden nog iemand begraven? Dat kan alleen als deze doden niet lichamelijk, maar geestelijk dood zijn. Yeshua laat hier zien dat er belangrijkere dingen op het spel staan, dan de lichamelijke dood alleen. De vraagsteller kan wel blijven wachten op de lichamelijke dood van zijn vader, maar daarmee zal hij in een plaats van geestelijke dood rond blijven hangen. Er zal in tussentijd namelijk **kostbare tijd verloren** gaan om de geestelijke dood een halt toe te roepen. Dat is de missie waarvoor Yeshua naar de wereld kwam.

Yeshua lijdt echt wel aan het bestaan van de lichamelijke dood. Hij heeft dit in zijn eigen lichaam moeten voelen. Maar veel belangrijker dan goed begraven worden, is dat je ziel voor de eeuwigheid goed terecht komt. Yeshua kwam om **eeuwig, geestelijk leven** te geven, zodat de mensen zouden leven, zelfs als ze gestorven waren. Dat is het ware medicijn, ook tegen de lichamelijke dood. Dat brengt ons de opstanding uit de dood.

We zien dit bevestigd als we weer terugschakelen naar Leviticus 21. Want waarom mochten de priesters volgens de tekst van onze *aliyah* niet met de dood in aanraking komen? Het antwoord op deze vraag vinden we in vers 6, omdat zij het **brood (lechem)** van hun God offeren en in vuur voor Hem op laten gaan. En in vers 8 wordt dit nogmaals benadrukt. De priesters brengen het brood (*lechem*) van God naderbij, daarom moeten zij van twee kanten worden geheiligd: de Israëlieten moeten de priesters heiligen, door de doden voor hen te begraven. Dan zal God op zijn beurt het volk door de priesters heiligen. Maar centraal bij deze wederzijdse heiliging staat het brood.

Denk nu aan wat **Yeshua** over zichzelf gezegd heeft: *Ik ben het **Brood van het leven**. Uw vaders hebben het manna gegeten in de woestijn en zij zijn gestorven. Dit is het Brood dat uit de hemel neerdaalt, opdat de mens daarvan eet en niet sterft. Ik ben het levende Brood, dat uit de hemel neergedaald is; als iemand van dit Brood eet, zal hij **leven in eeuwigheid**. En het brood dat Ik geven zal, is mijn vlees, dat Ik geven zal voor het leven van de wereld.* (Johannes 6:48-51)

⁶ De priesters mochten volgens de Joodse traditie onder één voorwaarde toch willekeurige mensen begraven, namelijk als er geen anderen in de buurt waren om de dode te begraven. Dan ging het gebod om de doden te begraven, boven de heiligheid van het priesterschap. Dit werd afgeleid uit de frase 'onder zijn volk' in Lev. 21:4.

Yeshua gaf zichzelf over in de dood, om ons eeuwig en geestelijk leven te geven. Dit is dus het **ware medicijn**, ook tegen de lichamelijke dood. Want wij zullen daaraan niet meer sterven, maar verder leven na de dood. Als we Yeshua eten tijdens het **avondmaal**, dan voeden we ons met zijn eeuwige leven. Want Hij gaf zijn lichaam over voor het leven van de wereld. Dit laat zien dat Yeshua uitermate veel geeft om stervende mensen, maar vooral om het leven over de dood te laten triomferen. Hij leert ons om niet bij het graf te blijven zitten, maar zijn eeuwige leven tot ons te nemen en door de dood heen te leven.

Is het u wel eens opgevallen dat Yeshua vooral met passie sprak over het leven? En dat, terwijl Hij toch op weg was naar het kruis om daar te gaan sterven. Hij gunde de dood niet de aandacht, die Hij voor het leven koesterde...

We zien dit nogmaals bevestigd in Leviticus 21. Wat betreft de hogepriester wordt er namelijk een andere reden genoemd, waarom hij niet in aanraking met de dood zou mogen komen. De reden voor de hogepriester vinden we in vers 12, namelijk dat de **kroon van zalfolie (neezer shemen mishgat)** van zijn God op zijn hoofd rust. Het woordje *neezer* voor 'kroon' vinden we in de Torah alleen in verband met de kroon, die de hogepriester op zijn hoofd droeg. Deze kroon was van goud gemaakt en gegraveerd met de tekst 'Heilig voor Yahweh'.⁷ Volgens Leviticus 21:12 bestaat deze heiligheid dus in heilige zalving met olie. Deze kroon is een kroon van zalving. Het hoofd van de hogepriester is met zalving gekroond. De Heilige Geest rust met zijn goddelijke autoriteit op hem en maakt hem de gezant en heerser op aarde, namens God.

En net zoals het brood bij de gewone priesters verwees naar het Brood van het leven, verwijst de kroon bij de hogepriester naar de **kroon van het leven**. De kroon van het leven komen we op twee plaatsen tegen in het Nieuwe Testament.⁸

Eerst in Jakobus 1:12 waar staat: *Zalig is de man die verzoeking verdraagt, want als hij **beproefd** gebleken is, zal hij de kroon van het leven ontvangen, die de Heer beloofd heeft aan hen die Hem liefhebben.*

En dan in Openbaring 2:10 waar staat: *Wees niet bevreesd voor wat u lijden zult. Zie, de duivel zal sommigen van u in de gevangenis werpen, opdat u verzocht wordt. En u zult een verdrukking hebben van tien dagen. **Wees trouw tot in de dood** en Ik zal u de kroon van het leven geven.*

We leren hieruit dat deze kroon van het leven een beloning is voor het verdragen van verdrukking en het volhouden tot in de dood. De kroon van het leven is een beloning voor het **martelaarschap**. Net zoals Yeshua (het Brood van het leven) zichzelf overgaf tot in de dood, om het eeuwige leven voor ons te winnen, zo volgen wij Hem tot in de dood, om de kroon van het leven te ontvangen. Ook hier gaat het dus om de overwinning van het **eeuwige leven** over de **lichamelijke dood**.⁹

⁷ Ex. 28:36, 29:6, 39:30, Lev. 8:9.

⁸ We komen de kroon in het Nieuwe Testament ook nog tegen als 'onvergankelijke kroon', 'kroon van roem' of 'kroon van gerechtigheid' in: 1 Kor. 9:25-27, 1 Thess. 2:19, 2 Tim. 4:6-8 en 1 Petr. 5:4.

⁹ De priesters en hogepriester gaven ook een deel van hun persoonlijke leven op, om goddelijk leven te winnen...

Zo zien we dat de **Grote Verzoendag** een **prachtige wending** teweeggebracht heeft. Voor de Grote Verzoendag worstelden we als mensheid met de **geestelijke dood**. Met Gods hulp willen we ons daaraan ontworstelen, om tot God te kunnen naderen. Dit blijft echter een hachelijke onderneming, totdat we eenmaal door God Zelf verzoend en in het Heilige der Heilige gebracht zijn.

Vanuit de ontmoeting met God in zijn heilige binnenkamer vloeit er goddelijke liefde, levenskracht en heiligheid ons leven binnen. En dan hoeven we plotseling niet meer te worstelen, want nu mogen we in vrijheid Gods **eeuwige leven** gaan ontvangen. We staan nu aan de andere kant van het spectrum. De dood is verslagen, het leven wordt uitgedeeld. Dan gaat het door ons heen de wereld in vloeien. We hoeven de dood niet meer te vrezen, want als we volhouden tot in de dood, wacht ons de kroon van het leven!

Welke lessen hebben we nu geleerd?

1. De priesters mochten in principe **geen mensen begraven**
2. Dit leert ons dat **de dood** niet bij Gods goede leven hoort
3. **Man en vrouw** zijn **totaal één**: hogepriester mocht zijn vrouw wel begraven (?)
4. **God geeft veel** om rouwende, gescheiden en overspelige mensen
5. Maar de tabernakel was een **volkomen proclamatie** van het perfecte leven
6. Als punt 4 en 5 met elkaar in aanraking komen, krijg je **kortsluiting**...
7. **Yeshua volgen** kan alleen **voor 100 procent** en zonder uitstel
8. Het verslaan van de **geestelijke dood** is belangrijker dan de **lichamelijke dood**
9. Yeshua is het **Brood van het leven**: met het **avondmaal** eten we eeuwig leven
10. Wij ontvangen de **kroon van het leven**, als we trouw zijn tot in de dood
11. Dit is een kroon van heilige zalving, autoriteit en **eeuwig leven**
12. De **Grote Verzoendag** brengt ons van de eeuwige dood naar het eeuwige leven